

บันทึก

เรื่อง การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถและกฎหมาย  
ว่าด้วยการขนส่งทางบกสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง

กรมการขนส่งทางบกได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๑/๐๗๐๕๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่ได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ และจะเริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นไป นั้น โดยที่พระราชบัญญัตินี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ตรงกับบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดการขนส่งแห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ กล่าวคือ ต่างก็มีเจตนารมณ์ที่จะให้ความคุ้มครอง หรือเพื่อประกันความเสียหายอันเกิดแก่ชีวิตหรือร่างกายของบุคคลที่สาม อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุโดยให้ได้รับชดเชยค่าเสียหายเบื้องต้นนอกเหนือจากความรับผิดในทางแพ่ง ฉะนั้น จึงก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติแก่กรมการขนส่งทางบก ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถแล้ว จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกอีกหรือไม่ เพียงใด ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความเห็นในประเด็นข้อกฎหมายออกเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรกเห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้บรรดาบทกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ซึ่งมีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน และโดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับแก่เจ้าของรถซึ่งใช้รถหรือมีรถไว้เพื่อใช้โดยทั่วไป แต่พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งเท่านั้น จึงมีความเห็นว่า บทบัญญัติตามกฎหมายทั้งสองฉบับน่าจะขัดหรือแย้งกัน และโดยผลแห่งบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจึงมีผลทำให้บทบัญญัติในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ล้มสภาพบังคับไปโดยปริยาย ฉะนั้น จึงเห็นควรให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถเพียงฉบับเดียว

ฝ่ายที่สองเห็นว่า บทบัญญัติในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นบทบัญญัติเฉพาะและมีผลใช้บังคับแก่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งเท่านั้น ส่วนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติทั่วไปและมีผลใช้บังคับแก่เจ้าของรถซึ่งใช้รถหรือมีรถไว้เพื่อใช้โดยทั่ว ๆ ไป จึงมีความเห็นว่า บทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกน่าจะไม่มีขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และเห็นว่าบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกเป็นบทบัญญัติที่สนับสนุนมาตรการให้ความคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ประกอบกับกรณีที่มีความสงสัยท่านให้ตีความไป

ในทางที่เป็นคุณ เมื่อกรณีนี้เป็นคุณแก่ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายโดยทั่วไปแล้ว จึงเห็นควรให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งปฏิบัติตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว

กรมการขนส่งทางบกพิจารณาแล้วมีความเห็นพ้องด้วยกับความเห็นฝ่ายแรก และมีความเห็นเพิ่มเติมว่า เนื่องจากบทบัญญัติในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่าด้วยการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากการขนส่ง และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่างก็มีเจตนารมณ์ที่จะให้ความคุ้มครองหรือเพื่อประกันความเสียหายอันเกิดแก่ชีวิตหรือร่างกายของบุคคลที่สาม อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุจากรถ ฉะนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของรถจึงสมควรที่จะให้เจ้าของรถปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพียงฉบับเดียว แต่โดยที่การตีความกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ เพราะมีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง กรมการขนส่งทางบกจึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว เพื่อกรมการขนส่งทางบกจะได้ถือปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการประกันภัย) และผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) แล้ว เห็นว่า หลักการอันสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะเห็นได้จากเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้<sup>๑</sup> และข้อความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕<sup>๒</sup> ที่แสดงเจตนารมณ์ในการคุ้มครองให้ผู้ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย เนื่องจากรถหรือสิ่งของที่บรรทุกหรือติดตั้งในรถนั้นได้รับค่าเสียหายเบื้องต้นที่แน่นอนและทันทีโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิด โดยกำหนดให้เจ้าของรถหรือผู้มีรถไว้เพื่อใช้ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายอันเกิดจากรถสำหรับผู้ประสบภัยโดยประกันภัยกับบริษัท<sup>๓</sup> ไว้ตามมาตรา ๗<sup>๔</sup> แห่งพระราชบัญญัติ

<sup>๑</sup> หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปรากฏว่า อุบัติเหตุอันเกิดจากรถได้ทวีจำนวนขึ้นในแต่ละปี เป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยผู้ประสบภัยดังกล่าวไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหายหรือได้รับชดเชยค่าเสียหายไม่คุ้มกับความเสียหายที่ได้รับจริง และหากผู้ประสบภัยจะใช้สิทธิทางแพ่งเรียกร้องค่าเสียหายก็จะต้องใช้เวลาดำเนินคดียาวนาน ดังนั้น เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับการชดเชยค่าเสียหายและได้รับค่าเสียหายเบื้องต้นที่แน่นอนและทันทีที่สมควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

<sup>๒</sup> มาตรา ๒๕ ให้บริษัทหรือสำนักงานกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ ให้แก่ผู้ประสบภัยให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความร้องขอ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิด

ให้ถือว่าค่าเสียหายเบื้องต้นเป็นส่วนหนึ่งของเงินค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

<sup>๓</sup> มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น บริษัทที่ได้รับประกันภัยไว้จะต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น<sup>๕</sup> แก่ผู้ประสบภัย<sup>๖</sup> เมื่อได้รับคำร้องขอแล้วตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐<sup>๗</sup> ส่วนบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ หมวด ๔ ว่าด้วยการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการขนส่ง จะเห็นหลักการสำคัญในเรื่องการประกันความเสียหายอันเกิดแก่ชีวิตหรือร่างกายของบุคคลภายนอก และซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งจะต้องรับผิดชอบเนื่องจากการขนส่ง<sup>๘</sup> ของตนได้เช่นกันในบทบัญญัติตามมาตรา ๕๒<sup>๙</sup> แห่ง

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัยที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการประเภทประกันภัยรถ

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๕</sup> มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ เจ้าของรถซึ่งใช้รถหรือมีรถไว้เพื่อใช้ต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยโดยประกันภัยกับบริษัท

จำนวนเงินเอาประกันภัย ให้กำหนดตามชนิด ประเภท และขนาดของรถ แต่ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

<sup>๖</sup> มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ค่าเสียหายเบื้องต้น” ในกรณีความเสียหายต่อร่างกาย หมายความว่า ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้ประสบภัย และในกรณีความเสียหายต่อชีวิต หมายความว่า ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการศพผู้ประสบภัยซึ่งถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ ตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๖</sup> “ผู้ประสบภัย” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัย เนื่องจากรถที่ใช้หรืออยู่ในทางหรือเนื่องจากสิ่งที่ยักรถหรือติดตั้งในรถนั้น และหมายความรวมถึงทายาทโดยธรรมของผู้ประสบภัยซึ่งถึงแก่ความตายด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๗</sup> มาตรา ๒๐ เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ผู้ประสบภัยจากรถที่บริษัทได้รับประกันภัยไว้ให้บริษัทจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยเมื่อได้รับคำร้องขอจากผู้ประสบภัย

ความเสียหายที่จะให้ได้รับค่าเสียหายเบื้องต้น จำนวนเงินค่าเสียหายเบื้องต้น การร้องขอรับค่าเสียหายเบื้องต้น และการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

<sup>๘</sup> มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “การขนส่ง” หมายความว่า การขนคน สัตว์ หรือสิ่งของโดยทางบกด้วยรถ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) “รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการขนส่งทางบกซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น และหมายความรวมถึงรถพ่วงของรถนั้นด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่รถไฟ

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๙</sup> มาตรา ๕๒ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประจำทาง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจำทาง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก และผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคล ต้องวางหลักทรัพย์เป็นเงินสด หรือพันธบัตรรัฐบาลไทยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง

พระราชบัญญัติดังกล่าวซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งต้องวางหลักทรัพย์ไว้กับนายทะเบียนกลางเพื่อประกันความเสียหายอันเกิดจากการใช้รถในการขนส่งที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งนั้นจะต้องรับผิดชอบ โดยผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งอาจวางหลักทรัพย์เป็นเงินสดหรือพันธบัตรรัฐบาลไทยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างรวมกัน หรือสัญญาประกันภัยและกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งทำกับบริษัทประกันภัยที่นายทะเบียนกลางให้ความเห็นชอบ ก็ได้ เมื่อรถของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตหรือร่างกายของบุคคลใด ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งเป็นเจ้าของรถจะต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้นแก่ผู้เสียหายหรือทายาทในกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๖<sup>๑๐</sup> แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

ดังนั้น เมื่อพิจารณาหลักการสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถและกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกแล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดเรื่องการคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายที่เกิดจากการใช้รถเหมือนกันแต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดอื่นๆ ของกฎหมายแต่ละฉบับแล้ว จะเห็นถึงความแตกต่างในสาระสำคัญหลายประการ เช่น วิธีการประกันความเสียหายและขอบเขตของการให้ความคุ้มครองผู้เสียหาย กล่าวคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าของรถหรือผู้มีรถไว้เพื่อใช้ทุกคนต้องทำ

---

สองอย่างรวมกัน หรือเป็นสัญญาประกันภัยและกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งทำกับบริษัทประกันภัยที่นายทะเบียนกลางให้ความเห็นชอบต่อนายทะเบียนกลาง ในกรณีเป็นสัญญาประกันภัยและกรมธรรม์\_ประกันภัยผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งต้องเป็นผู้เอาประกันภัย โดยให้บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการขนส่งของตนเป็นผู้รับประโยชน์ สำหรับการชดใช้ค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้นเพื่อประกันความเสียหายอันเกิดแก่ชีวิตหรือร่างกายของบุคคลภายนอก และซึ่งผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งจะต้องรับผิดชอบเนื่องจากการขนส่งของตน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

จำนวนหรือมูลค่าของหลักทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดตามขนาดและประเภทของการประกอบการขนส่งแต่ต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งวางหลักทรัพย์เป็นเงินสดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ดอกผลที่เกิดจากหลักทรัพย์ที่เป็นเงินสดนั้นตกเป็นของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งที่วางหลักทรัพย์

ให้กรมการขนส่งทางบกเป็นผู้รับผิดชอบในการเปิดบัญชีเงินฝาก และการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีหลักทรัพย์กับธนาคารตามระเบียบของกระทรวงการคลัง

<sup>๑๐</sup> มาตรา ๕๖ เมื่อรถของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายหรือชีวิตของบุคคลใดนอกจากความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๕๙ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งเป็นเจ้าของรถที่ก่อให้เกิดความเสียหายจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นให้แก่ผู้เสียหายหรือทายาท ในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย

ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นซึ่งจะต้องจ่ายให้แก่ผู้เสียหาย ให้จ่ายตามความร้ายแรงของความเสียหาย ทั้งนี้ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ค่าใช้จ่ายเบื้องต้นหมายถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระหว่างการรักษาพยาบาลและหรือค่าปลงศพ

ประกันภัยกับบริษัทเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติการขนส่งทางบกกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งวางหลักทรัพย์เป็นเงินสดก็ได้ เป็นพันธบัตรรัฐบาลไทยก็ได้ หรือทั้งสองอย่างรวมกันก็ได้ หรือนำสัญญาประกันภัยและกรรมธรรม์ประกันภัยที่ทำกับบริษัทที่นายทะเบียนกลางให้ความเห็นชอบมาวางไว้กับนายทะเบียนกลางก็ได้ เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถกำหนดให้บริษัทเป็นผู้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ว่า ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น และจ่ายให้ทุกคนที่ได้รับความเสียหายและไต่ยื่นคำขอ ส่วนพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก กำหนดให้พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้พิจารณาคำขอของผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอกว่า อุบัติเหตุเกิดจากรถคันใด แล้วจึงมีคำสั่งให้เจ้าของรถเป็นผู้จ่ายค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้นแก่ผู้นั้น<sup>๑๑</sup> ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง นายทะเบียนกลางจึงจะเป็นผู้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นโดยจ่ายจากเงินสดหรือพันธบัตรรัฐบาลไทยที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งวางไว้ แล้วจึงจะสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งมาวางหลักทรัพย์ให้ครบจำนวนตามเดิม<sup>๑๒</sup> สำหรับหลักทรัพย์ที่เป็นสัญญาประกันภัยนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งเป็นผู้เอาประกันโดยให้บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการขนส่งของตนเป็นผู้ได้รับประโยชน์ เมื่อความเสียหายเกิดขึ้นบริษัทผู้รับประกันภัยจะเป็นผู้จ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นตามคำสั่งพนักงานสอบสวนแทนผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ส่วนวิธีการขอรับเงินและอัตราการจ่ายเงินค่าเสียหายนั้น กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง รายละเอียดในเรื่องนี้จึงต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายแต่ละฉบับ แต่โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับภายหลังโดยไม่ได้มีบทบัญญัติโดยกเว้นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งหรือรถที่ใช้

---

<sup>๑๑</sup> มาตรา ๕๗ เมื่อผู้เสียหายหรือทายาทในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายประสงค์จะได้รับชดเชยค่าใช้จ่ายเบื้องต้นให้ยื่นคำขอตามแบบที่กรมตำรวจกำหนดต่อพนักงานสอบสวน โดยแสดงพยานหลักฐานว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากรถของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาจากสำนวนการสอบสวน และเมื่อเห็นว่าความเสียหายได้เกิดขึ้นจากรถของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งคันใด ให้มีหนังสือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งเป็นเจ้าของรถคันนั้นชดเชยค่าใช้จ่ายเบื้องต้นตามจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง ในการนี้ให้แจ้งให้นายทะเบียนกลางทราบโดยเร็วด้วย

ในการสั่งของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง พนักงานสอบสวนต้องพิจารณาสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในการชดเชยค่าใช้จ่ายเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ต้องชำระภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำสั่งจากพนักงานสอบสวน

<sup>๑๒</sup> มาตรา ๖๓ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งผู้ใดไม่ยอมชดเชยค่าใช้จ่ายเบื้องต้นตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๕๗ หรือตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางตามมาตรา ๖๑ ในกรณีที่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งตามมาตรา ๕๒ ให้นายทะเบียนกลางมีอำนาจนำหลักทรัพย์ของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งนั้นซึ่งได้นำมาวางไว้เป็นประกันชดเชยค่าใช้จ่ายเบื้องต้นแทนได้

ในการขนส่งว่าไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ในทางตรงข้ามกลับกำหนดไว้ในมาตรา ๑๙<sup>๑๓</sup> ด้วยว่าให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกตรวจสอบการจัดให้มีการประกันความเสียหายตามมาตรา ๗ ก่อนจะรับจดทะเบียนด้วย และเจ้าของรถ<sup>๑๔</sup> ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ กล่าวคือ ไม่จัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยโดยการประกันภัยกับบริษัทแล้ว จะต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาทตามมาตรา ๓๗<sup>๑๕</sup> แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นการบังคับอยู่ในบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถนั้นเองว่า เจ้าของรถหรือผู้มีรถไว้เพื่อใช้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งหรือไม่ จะต้องจัดให้มีการประกันความเสียหายสำหรับผู้ได้รับอันตรายจากการใช้รถ โดยประกันภัยกับบริษัท ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็มีความผิดต้องระวางโทษปรับ แต่เนื่องจากมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งอาจวางหลักทรัพย์เป็นสัญญาประกันภัยก็ได้ โดยมีเงื่อนไขในสัญญาประกันภัยให้บุคคลภายนอกผู้ได้รับอันตรายจากการใช้รถในการขนส่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเอาประกันภัย ดังนั้น ในกรณีที่หาหรือมาว่า ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งได้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถแล้ว จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกอีกหรือไม่ เพียงใด นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งได้จัดให้มีการประกันภัยกับบริษัทถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถแล้ว และนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกพิจารณาแล้วเห็นว่า สัญญาประกันภัยและกรมธรรม์ประกันภัยดังกล่าวให้ความคุ้มครองเพียงพอสำหรับการจ่ายค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้รถในการขนส่งเป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกแล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งก็ไม่จำเป็นต้องวางหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกอีก ทั้งนี้ เพราะมาตรา ๕๒<sup>๑๖</sup> แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ ใช้คำว่า “หรือ”

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) มีข้อสังเกตใน

<sup>๑๓</sup> มาตรา ๑๙ ในการรับจดทะเบียนรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกให้นายทะเบียนตามกฎหมายดังกล่าวตรวจสอบการจัดให้มีการประกันความเสียหายตามมาตรา ๗ ก่อนจะรับจดทะเบียนด้วย

<sup>๑๔</sup> มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รถ” หมายความว่า รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และรถยนต์ทหารตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ทหาร

“เจ้าของรถ” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในรถหรือผู้มีสิทธิครอบครองรถตามสัญญาเช่าซื้อ และหมายความรวมถึงผู้นำรถที่จดทะเบียนในต่างประเทศเข้ามาใช้ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

<sup>๑๕</sup> มาตรา ๓๗ เจ้าของรถผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๙ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

<sup>๑๖</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ (๙), ข้างต้น

เรื่องนี้ว่า ขณะที่รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....<sup>๑๗</sup> นั้น ข้อความเดิมของมาตรา ๕๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวที่รัฐบาลเสนอมีข้อความว่า “ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ฯลฯ ต้องวางหลักทรัพย์เป็นเงินสดหรือพันธบัตรรัฐบาลไทยอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกัน” เท่านั้น ข้อความต่อไปที่ว่า “หรือเป็นสัญญาประกันภัยและกรรมธรรม์ประกันภัยซึ่งทำกับบริษัทประกันภัยที่นายทะเบียนกลางให้ความเห็นชอบต่อนายทะเบียนกลาง ในกรณีเป็นสัญญาประกันภัยและกรรมธรรม์ประกันภัย ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งต้องเป็นผู้เอาประกันภัย โดยให้บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการขนส่งของตนเป็นผู้ได้รับประโยชน์ สำหรับการชดเชยค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายเบื้องต้น” นั้น เป็นเรื่องที่สมาชิกสภานิติบัญญัติขอแปรญัตติในชั้นกรรมาธิการ และกรรมาธิการเห็นชอบ เมื่อพิจารณาจากข้อความที่มีการเพิ่มเติมแล้วก็มีความตรงกันกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเห็นได้ว่า กฎหมายมิได้มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการประกันภัยสองครั้งในเรื่องเดียวกัน ฉะนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งเลือกวางหลักทรัพย์เป็นเงินสดหรือพันธบัตรรัฐบาลไทยก็ได้ แต่ก็ยังจำเป็นต้องมีการประกันภัยตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถอีก เพราะมาตรา ๑๙<sup>๑๘</sup> บังคับให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกตรวจสอบเรื่องการประกันภัยก่อนที่จะรับจดทะเบียนไว้ด้วย หากผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่จัดให้มีการประกันภัยให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งก็ไม่อาจใช้รถดังกล่าวได้ตามนัยมาตรา ๑๑<sup>๑๙</sup> แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

ปัญหาที่จะต้องพิจารณายังมีต่อไปว่า กฎหมายต้องการให้ผู้ประกอบการขนส่งต้องมีการประกันความเสียหายมากกว่าผู้ใช้รถธรรมดาหรือไม่ ดังตัวอย่างที่เกิดแก่รถบรรทุกแก๊สที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่หรือรถที่บรรทุกขนวนระเบิดที่จังหวัดพังงา ถ้าวัตถุประสงค์ของกฎหมายต้องการให้รถที่ทำการขนส่งต้องรับผิดชอบมากกว่ารถธรรมดาแล้วก็ควรแก้ไขมาตรา ๕๒<sup>๒๐</sup> แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ โดยตัดความที่สภานิติบัญญัติเพิ่มขึ้นจากร่างเดิมของรัฐบาลออกเสีย ถ้ามีการแก้ไขดังนี้แล้ว รถที่ทำการขนส่งจะต้องมีการประกันภัยตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และต้องวางหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นหลักประกันเพียงพอแก่ผู้ประสบภัยที่อาจมีมากกว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถที่จะช่วยผู้เสียหายได้เป็นจำนวนไม่มากและตายตัวเท่านั้น

<sup>๑๗</sup> ปัจจุบันก็คือพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๕

<sup>๑๘</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๓), ข้างต้น

<sup>๑๙</sup> มาตรา ๑๑ ภายใต้อำนาจมาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้รถที่ไม่ได้จัดให้มีการประกันความเสียหายตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๙

<sup>๒๐</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ (๙), ข้างต้น

(ลงชื่อ) ไมตรี ตันเต็มทรัพย์

(นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์)

รองเลขาธิการ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๓๕